

Dette notat er senest ændret den 10. september 2007

Vejledning om skovloven

§§ 14 – 16 og 18 - 24. Beskyttelse af naturtyper og levesteder for arter

Indhold

1. Indledning
2. Udarbejdelse af Natura 2000-skovplaner
 - 2.1 Kortlægning
 - 2.2 Natura 2000-skovplanens indhold
 - 2.3 Skovhandleplaner
 - 2.4 Natura 2000-skovplaningens tilvejebringelse
 - 2.5 Justering af udpegningsgrundlaget for det enkelte Natura 2000-område
3. Myndigheder
4. Gennemførelse af beskyttelse når en Natura 2000-skovplan foreligger
 - 4.1 Aftaler
 - 4.2 Afgørelser, som er nødvendige for at realisere Natura 2000-skovplanen
 - 4.3 Afgørelser, når Natura 2000-skovplanen ikke er tilstrækkelig
 - 4.4 Erstatning
 - 4.5 Ekspropriation
5. Gennemførelse af beskyttelse inden en Natura 2000-skovplan foreligger
6. Klage

1. Indledning

§ 14. Miljøministeren skal udarbejde en Natura 2000-skovplan for de skovbevoksede, fredskovs-pligtige arealer i de internationale naturbeskyttelsesområder.

Stk. 2. Natura 2000-skovplanen omfatter endvidere de arealer, der er nævnt i § 28, når de indeholder naturtyper eller arter, der er omfattet af de direktiver, der er nævnt i § 15, stk. 2.

Stk. 3. Statslige myndigheder og kommunalbestyrelser er bundet af en vedtaget Natura 2000-skovplan ved udøvelse af beføjelser efter lovgivningen.

Et "Natura 2000-område" er en fælles betegnelse for områder, der er udpeget efter EF-Fuglebeskyttelsesdirektivet og/eller EF-Habitatdirektivet. Der er et stort overlap mellem de to typer af områder. Det samlede areal af Natura 2000-områder i Danmark udgør ca. 16.600 km², hvoraf ca. 3.600 km² er beliggende på land.

Med vedtagelse af miljømålsloven i 2003 og ændringen af naturbeskyttelsesloven i 2004 og vedtagelse af skovloven i 2004 indførtes beskyttelse af naturtyper og levesteder for arter, sådan som det kræves i de to nævnte direktiver.

Beskyttelsen i Natura 2000-områderne sker ved først at kortlægge naturtyper og levesteder og derefter udarbejde planer for beskyttelsen. Der udarbejdes Natura 2000-skovplaner for de fredskovs-pligtige, skovbevoksede arealer og Natura 2000-planer for de øvrige arealer indenfor områderne. Planerne realiseres ved at indgå aftaler om den nødvendige drift mv. med tilskud til ejerne. Hvis en

ejer ikke vil indgå en aftale, kan den nødvendige beskyttelse tvinges igennem, mod erstatning for eventuelle tab.

En række aktiviteter, som potentielt kan skade naturtyper og levesteder, skal anmeldes inden de iværksættes, jf. notat om § 17. På den måde sikres det bl.a., at der ikke sker skader, indtil der på baggrund af planerne er indgået aftaler om den nødvendige drift mv.

2. Udarbejdelse af Natura 2000-skovplanlægning

§ 15. Som grundlag for planen efter § 14 skal miljøministeren foretage en kortlægning af beliggenhed og bevaringsstatus for de naturtyper og levesteder for arter, der er nævnt i stk. 2.

Stk. 2. I planen skal ministeren fastsætte de målsætninger, som er nødvendige for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der er optaget på bilag I og II til EF-habitatdirektivet og bilag I til EF-fuglebeskyttelsesdirektivet, samt de foranstaltninger, der er nødvendige for at opfylde målsætningerne.

Indledende bemærkninger

Udarbejdelse af Natura 2000-skovplanlægning (Natura 2000-skovplan og skovhandleplaner) sker i forskellige faser i en periode frem til og med 2010. Derefter skal Natura 2000-skovplanen revideres hvert 12. år. Indtil videre er der gennemført en kortlægningen af naturtyper og levesteder for arter, og der er udarbejdet basisanalyser som grundlag for den videre planlægning.

Der er ikke endnu fastsat nærmere retningslinier for gennemførelsen af de næste faser af planlægningen. Nedenfor er derfor kun redegjort for faserne i planlægningen, proceduren for gennemførelse af planlægningen og tidsrammerne herfor.

2.1 Kortlægning

Kortlægningen af naturtyper og levesteder for arter i fredskov omfatter også arealer med naturtyper, som ikke er skovnaturtyper, men som er for små til at være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kortlægningen blev gennemført i 2005-2006. Der er kortlagt ca. 16.000 ha skovnaturtyper (fordelt på de 10 typer). Hertil kommer kortlægning af kilder og væld, små lysåbne potentielle habitatnaturtyper samt levesteder for en række skovlevende arter. Kortlægningen er gennemført efter tekniske anvisninger, som kan ses på hjemmesiden www.Natura2000.dk. Data fra kortlægningen vil blive præsenteret i Danmarks Naturdata: www.Naturdata.dk.

Kortlægningen er grundlaget for udarbejdelsen af Natura 2000-skovplanerne.

2.2 Natura 2000-skovplanens indhold

Bestemmelserne om Natura 2000-skovplanernes indhold fremgår af bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (nr. 335 af 26. marts 2007) og bekendtgørelse om klassificering og fastsættelse af mål for naturtilstanden i internationale naturbeskyttelsesområder (nr. 815 af 27. juni 2007) jf.

[Bekendtgørelse nr. 335 \(på retsinfo\)](#)

[Bekendtgørelse nr. 815 \(på retsinfo\)](#)

Natura 2000-skovplanen skal indeholde

- Basisanalyse

- Mål for naturtilstanden
- Et indsatsprogram

Basisanalyser

Det fremgår af bekendtgørelsen om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning, at basisanalysen skal omfatte:

- 1) en kortlægning af habitatnaturtyper og levesteder for arter, som områderne er udpeget for,
- 2) en vurdering af tilstand og foreløbig vurdering af trusler og
- 3) et resumé, som på kortbilag angiver beliggenheden af de kortlagte arealer og tilstanden.

Arbejdet med basisanalyserne blev gennemført i 1. halvår af 2007. Retningslinierne for udarbejdelse af basisanalyserne kan ses på www.Natura2000.dk. De færdige basisanalyser kan findes på www.vandognatur.dk

Mål for naturtilstanden

Der er udarbejdet en bekendtgørelse om klassificering og fastsættelse af mål for naturtilstanden i internationale naturbeskyttelsesområder. Se nærmere om målsætninger her:

<http://www.vandognatur.dk/Emner/Naturplaner/Maalsætninger/>

Indsatsprogram

Indsatsprogrammet skal indeholde retningslinier for skovhandleplanerne og kan indeholde konkrete forslag hertil.

2.3 Skovhandleplaner

Når Natura 2000-skovplanen er vedtaget skal der desuden udarbejdes skovhandleplaner som nærmere beskriver hvordan Natura 2000-skovplanen skal gennemføres.

Bestemmelserne om skovhandleplanernes indhold fremgår af bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (nr. 335 af 26. marts 2007), jf.

[Bekendtgørelse nr. 335 \(på retsinfo\)](#)

Skovhandleplanerne skal for nærmere afgrænsede lokaliteter, internationale naturbeskyttelsesområder eller naturtyper og arter indeholde:

- Prioritering af forvaltningsindsatsen
- Angivelse af mål og forventet effekt
- Forventede metoder og forvaltningstiltag

2.4 Natura 2000-skovplanlægningens tilvejebringelse

De nærmere regler om skovplanlægningens tilvejebringelse fremgår af bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (nr. 335 af 26. marts 2007), jf.

[Bekendtgørelse nr. 335 \(på retsinfo\)](#)

Natura 2000-skovplanen

Natura 2000-planlægningens idéfase blev indledt den 22. juni 2007 og varer i 6 måneder. Med idéfasen er der lagt op til en bred inddragelse af offentligheden i planlægningen. Der er flere oplysninger om idéfasen på hjemmesiden www.vandognatur.dk

Når idéfasen udløber bearbejder Skov- og Naturstyrelsen de indkomne forslag og udarbejder et forslag til Natura 2000-skovplan. Forslaget offentliggøres ved annoncering, fremlægges offentligt og sendes til statslige, regionale og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget. Der er herefter en indsigelsesperiode på mindst 6 måneder.

Efter udløbet af indsigelsesperioden vedtager Skov- og Naturstyrelsen Natura 2000-skovplanen endeligt og sørger for offentlig annoncering af den endeligt vedtagne plan.

Herefter skal planen revideres hvert 12. år.

Skovhandleplaner

Når Natura 2000-skovplanen er vedtaget endeligt, skal der senest 6 måneder herefter offentliggøres et forslag til skovhandleplan, og der igangsættes hermed en ny offentlighedsfase.

Forslaget annonceres offentligt, fremlægges offentligt og sendes til statslige, regionale og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget. Der er herefter en indsigelsesperiode på mindst 8 uger.

Den endelige skovhandleplan skal offentliggøres senest 1 år efter Natura 2000-skovplanens vedtagelse.

Processen med at offentliggøre forslag til Natura 2000-skovplaner og skovhandleplaner forventes at ske sideløbende med offentliggørelse af Natura 2000-planer og handleplaner for ikke fredskovspligtige arealer.

2.5 Justering af udpegningsgrundlaget for det enkelte Natura 2000-område

For hvert Natura 2000-område er der et udpegningsgrundlag, som angiver hvilke naturtyper og arter området er udpeget for. Udpegningsgrundlaget for de enkelte områder kan findes på www.Natura2000.dk.

Under gennemgangen af det enkelte område kan det ske, at der findes andre naturtyper eller arter end dem, som området er udpeget for. I mange områder forekommer der således arter som ville være blevet taget med i områdets udpegningsgrundlag, enten som ynglefugle (f.eks. ynglende havørn) eller i internationalt betydende antal (f.eks. gåseforekomster), hvis udpegningen var sket i dag. I så fald skal udpegningsgrundlaget måske suppleres.

3. Myndigheder

Miljøministeren udfører kortlægning, udarbejder Natura 2000-skovplaner og skovhandleplaner og sikrer beskyttelsen gennem aftaler eller afgørelser.

Skov- og Naturstyrelsens landsdelscentre koordinerer kortlægningen og udarbejdelse af Natura 2000-skovplaner, som vedrører egne arealer. **Statsskovdistrikterne** bistår med lokal viden, og deltager i arbejdet i relevant omfang.

Landsdelscentrene foretager kortlægning, udarbejder Natura 2000-skovplaner og sikrer beskyttelsen gennem aftaler eller afgørelser på private fredskovspligtige arealer.

Endelig er det *landdelscentrene* der modtager og behandler anmeldelser af aktiviteter, jf. vejledningens notat til § 17.

Miljøcentrene er myndighed vedrørende udarbejdelse af Natura 2000-planer. Disse planer skal dække alle naturtyper og arter som er omfattet af direktiverne om fuglebeskyttelse og habitatbeskyttelse, og som ikke er omfattet af Natura 2000-skovplanerne. Natura 2000-planerne omfatter således også skovnaturtyper, som ikke er fredskov, og arealer i fredskov, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

4. Gennemførelse af beskyttelse når en Natura 2000-skovplan foreligger

4.1 Aftaler

§ 18. Miljøministeren kan indgå aftale med ejeren eller brugeren af en ejendom i et internationalt naturbeskyttelsesområde om driften eller andre foranstaltninger med henblik på at realisere Natura 2000-skovplanens bevaringsmålsætninger.

Stk. 2. En aftale efter stk. 1 kan ændres, hvis parterne er enige herom, og hvis ændringen ikke strider mod planens bevaringsmålsætninger.

Stk. 3. En aftale efter stk. 1 kan omfatte andre arealer, hvis drift kan bidrage til planens opfyldelse.

Som den altovervejende hovedregel forventes beskyttelsen i Natura 2000-områderne at kunne ske gennem frivillige aftaler. Der ydes tilskud efter skovlovens § 29 i forhold til de ulemper aftalen påfører den pågældende ejer eller bruger.

Bemærkningerne til § 18 (redigeret ved udeladelser af det, der vedrører § 19):

Efter forslagets § 18 kan der stilles krav til driften af den enkelte skovnaturtype eller levested i form af aftaler. Sådanne krav vil også kunne stilles for de naturtyper, der er for små til at være omfattet af naturbeskyttelsesloven § 3, jf. forslagets § 28, og som efter § 14, stk. 3, omfattes af Natura 2000-skovplanen.

Natura 2000-skovplanen vil udgøre det administrative grundlag for den konkrete, aktive forvaltning af de enkelte lokaliteter. Natura 2000-skovplanen vil således fremover blive det primære grundlag for at træffe de nødvendige foranstaltninger efter såvel artikel 6, stk. 2, som artikel 6, stk. 1.

En aktiv forvaltning, der på længere sigt sikrer bevaring og genopretning af den beskyttede naturtype eller levested, foreslås gennemført, hvor det er nødvendigt til opfyldelse af bevaringsmålsætningerne i Natura 2000-skovplanen, ved at fastsætte krav til driften på den enkelte lokalitet. I mange tilfælde vil et krav om foryngelse af løvskov ved fx selvforyngelse, naturforyngelse, stævning eller lignende kunne sikre en fremtidig bevaring af selve skovnaturtypen efter hugst. Foryngelse af løvskov ved fx selvforyngelse, naturforyngelse, stævning eller lignende vil ofte også være det driftsøkonomisk mest fordelagtige. I mange tilfælde kan der desuden være behov for yderligere ekstensivering af den gældende drift. Der kan være tale om undladelse af brug af pesticider, jordbearbejdnings, gødskning, afvanding mv. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtelsen, primært på arealer, som i forvejen i en længere periode har haft minimal eller ingen hugst.

Herudover er det hensigten, at miljøministeren vil søge at indgå aftaler for arealer både i og udenfor de internationale naturbeskyttelsesområder om foryngelsesmetoder, undladelse af brug af pesti-

cider, jordbearbejdning, gødskning, afvanding mv. efter forslaget § 25, jf. § 29, ud fra bredere hensyn til biodiversiteten og opfyldelsen af det nationale skovprogram.

Med forslaget § 18 skabes der hjemmel til, at krav til driften på grundlag af Natura 2000-skovplanen kan aftales med den enkelte ejer eller bruger. Aftaler kan vedrøre såvel arealanvendelse som andre driftsforhold.

Aftalerne vil typisk vedrøre driften af et areal inden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, men kan også vedrøre et areal uden for, hvis en regulering af anvendelsen af dette areal er nødvendig for at opfylde bevaringsmålsætningerne for området.

Når der indgås aftaler efter § 18, forudsættes disse at gå forud for den ret, ejeren har efter forslaget §§ 9 og 10 til at udlægge en del af det fredskovspligtige areal til stævningsdrift, skovgræsning, juletræer og pyntegrønt i kort omdrift eller åbne naturarealer.

Når der indgås aftaler efter § 18, vil der samtidig skulle tages stilling til dispensation, hvis en sådan er nødvendig efter skovloven eller anden lovgivning. Det vil fx kræve dispensation fra § 9, nr. 1, hvis mere end 10 pct. af et fredskovspligtigt areal skal drives med stævning eller skovgræsning.

Aftaler efter § 18 kan tinglyses på ejendommen og skal gælde permanent for fremtidige ejere og brugere, jf. § 40.

Der er hjemmel til, at en aftale kan genforhandles, hvis parterne er enige om det og hvis ændringen ikke strider mod Natura 2000-skovplanens bevaringsmålsætninger. Miljøministeren kan fx have et behov for genforhandle en aftale, hvis der konstateres en væsentlig forringelse af bevaringsstatus, der nødvendiggør en indsats, eller hvis den allerede aftalte/afgjorte indsats viser sig utilstrækkelig. Også ejeren kan have et ønske om at ændre aftalen, og dette vil efter omstændighederne kunne ske, hvis ændringen ikke er i strid med planens bevaringsmålsætninger.

Der kan ydes tilskud til dækning af tab i forbindelse med aftalerne efter reglerne herom i lovforslagets kapitel 5. Størrelsen af et tilskud skal beregnes efter samme principper, som finder anvendelse for beregning af erstatning, jf. § 24, for krav, der stilles i en afgørelse efter § 19.”

4.2 Afgørelser, som er nødvendige for at realisere Natura 2000-skovplanen

§ 19. Miljøministeren skal pålægge ejeren af en ejendom i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder den drift eller de andre foranstaltninger, der er nødvendige for at realisere Natura 2000-skovplanen, hvis der ikke kan indgås aftale efter § 18 på rimelige vilkår, eller en allerede indgået aftale ikke overholdes.

Afgørelser om pålæg efter § 19 skal træffes, hvis det ikke er muligt at indgå en aftale på rimelige vilkår. Med hensyn til grundlaget for afgørelsen og indholdet af den gælder derfor i store træk det samme som om aftaler, jf. afsnit 4.1.

Bemærkningerne til § 19 i uddrag:

Hvor habitatdirektivets forpligtelse til at sikre gunstig bevaringsstatus kun kan opfyldes gennem særlige tiltag eller drift på en bestemt lokalitet, og det ikke er muligt at indgå aftale herom, er det nødvendigt for myndighederne at have et redskab til at gennemtvinge den indsats, der er indeholdt i

Natura 2000-skovplanen og dermed opfylde direktivforpligtelserne. Dette er formålet med forslagens § 19.

Når der træffes afgørelser efter § 19, forudsættes disse at gå forud for den ret, ejeren har efter forslagets §§ 9 og 10 til at udlægge en del af det fredskovspligtige areal til stævningdrift, skovgræsning, juletræer og pyntegrønt i kort omdrift eller åbne naturarealer.

Når der træffes afgørelser efter § 19, vil der samtidig skulle tages stilling til dispensation, hvis en sådan er nødvendig efter skovloven eller anden lovgivning. Det vil fx kræve dispensation fra § 9, nr. 1, hvis mere end 10 pct. af et fredskovspligtigt areal skal drives med stævning eller skovgræsning.

Afgørelser efter § 19 pålægges ejeren af ejendommen. Det bemærkes, at der forud for en afgørelse efter § 19 skal foretages partshøring. Ejeren skal således dels have adgang til at komme med bemærkninger til sagen, dels gøres opmærksom på adgangen til aktindsigt efter forvaltningslovens § 19. Hvis ejendommen er lejet eller forpagtet ud, skal såvel ejer som lejer eller forpagter partshøres. Afgørelsen kan påklages til Naturklagenævnet. Det foreslås, at en klage over en afgørelse skal kunne fratages opsættende virkning, hvis der er fare for ødelæggelse eller væsentlig forringelse af den udpegede lokalitet eller for forstyrrelser, der indebærer betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for, jf. § 63, stk. 4.

Afgørelser efter § 19 kan tinglyses på ejendommen og skal gælde permanent for fremtidige ejere og brugere, jf. § 40.

Der ydes erstatning for de tab, som en afgørelse efter § 19 påfører en ejer eller en indehaver af rettigheder, jf. nedenfor afsnit 4.3.

4.3 Afgørelser, når Natura 2000-skovplanen ikke er tilstrækkelig

§ 20. Miljøministeren skal i særlige tilfælde pålægge ejeren af en ejendom i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder den drift eller de andre foranstaltninger, som af hensyn til Natura 2000-skovplanens bevaringsmålsætninger er nødvendige, for at undgå varig forringelse af skovnaturtyper eller levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for, hvis risikoen herfor ikke kan afværges med foranstaltninger på grundlag af planen. Stk. 2. En afgørelse efter stk. 1 gælder, indtil den afløses af en aftale efter § 18 eller en afgørelse efter § 19, dog højst i 6 måneder. Fristen kan i særlige tilfælde forlænges.

Bemærkningerne til § 20

”Beslutninger om indgreb i driften mv. i de internationale naturbeskyttelsesområder træffes normalt på grundlag af Natura 2000-skovplanen og de heri beskrevne nødvendige foranstaltninger (indsatsprogram).

Selvom der foreligger en Natura 2000-skovplan, kan en trussel mod en habitatnaturtype mv. i særlige tilfælde være så overhængende, at der er behov for et hurtigt indgreb for at afværge truslen. Det kan være situationer, hvor ny oplysninger eller ny viden kan vise behov for indgreb, der ikke har kunnet forudses, og som ikke kan afvente en revision af planen og de heri beskrevne nødvendige foranstaltninger, f.eks. hvor der konstateres forekomst af nyindvandrede beskyttelseskrævende arter, eller hvor en bestemt lovlig aktivitet viser sig at medføre væsentlig, hidtil ukendt negativ påvirkning af arter eller naturtyper. Det kan også være situationer, hvor en ejer mod forventning øn-

sker at ændre driften i en retning, som ikke er forudset i planen, og som f.eks. anmeldes på grundlag af bestemmelserne i § 17.

Det foreslås derfor, at miljøministeren i sådanne særlige tilfælde efter § 20 får hjemmel til at give ejeren et foreløbigt pålæg. Retsvirkningen begrænses til højst 6 måneder. Indenfor dette tidsrum skal det foreløbige pålæg afløses af en aftale efter § 18 eller en afgørelse efter § 19. Fristen kan dog i særlige tilfælde forlænges, fx hvis det kræver yderligere tid at indgå en aftale efter § 18, eller hvis der skal foretages en revision af Natura 2000-skovplanen.

Hjemlen er begrænset til situationer, hvor aktiviteten vurderes at ville ødelægge eller væsentligt skade habitatnaturtyperne eller væsentligt forstyrre de arter, som området er udpeget for, og hvor truslen ikke kan afværges gennem aftale eller på anden måde.

Pålægget gives til ejeren af ejendommen. Det bemærkes, at der forud for en afgørelse efter § 20 skal foretages partshøring. Ejeren skal således dels have adgang til at komme med bemærkninger til sagen, dels gøres opmærksom på adgangen til aktindsigt efter forvaltningslovens § 19. Hvis ejendommen er lejet eller forpagtet ud, skal såvel ejer som lejer eller forpagter partshøres. Der kan klages over afgørelsen til Naturklagenævnet. Forbud og påbud kan normalt ikke gennemtvinges, før klagefristen er udløbet. Det foreslås derfor, at ministeren i disse særlig akutte situationer kan beslutte, at rettidig klage ikke skal have opsættende virkning. En sådan beslutning kan også påklages, men nævnet kan beslutte, at afgørelsen skal efterkommes, indtil nævnet eventuelt beslutter andet.

Et indgreb kan fx komme på tale, hvis en skovnaturtype ellers vil blive afdrevet eller fjernet, sprøjtet med pesticider eller gødsket, eller hvis der på anden måde vil blive udført aktiviteter, der kan ødelægge eller væsentligt forringe naturtypen eller levestedet. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 17, om at visse aktiviteter skal anmeldes, inden de foretages.”

4.4 Erstatning

§ 24. For tab, som afgørelser efter § 17 og §§ 19 - 21 påfører en ejer eller indehaver af rettigheder over ejendommen, ydes der erstatning.

Stk. 2. Spørgsmålet om eventuel erstatning som følge af en afgørelse efter § 20 afgøres i forbindelse med, at der indgås aftale efter § 18 eller træffes endelig afgørelse efter § 19.

Stk. 3. Ved afgørelser om erstatning finder reglerne i naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, 2 og 4, § 43, § 44, stk. 1, 3 og 4, § 45, § 47 og § 49, stk. 2, tilsvarende anvendelse med de fornødne modifikationer, idet miljøministeren træder i stedet for fredningsnævnet.

Bemærkningerne til § 24:

”For det tab, som en ejer kan godtgøre som følge af afgørelser efter § 17 eller §§ 19 - 21, kan der ydes erstatning efter reglerne i naturbeskyttelseslovens § 39. Efter forslaget afgøres spørgsmål om eventuel erstatning som følge af et foreløbigt pålæg efter §§ 20 - 21 dog først, når der indgås en aftale efter § 18 eller træffes en endelig afgørelse efter § 19. Erstatning fastsættes som en engangserstatning for nedgang i handelsværdien som følge af indgrebet.

De krav, som stilles efter § 19, vil ikke altid have karakter af ekspropriation i grundlovens forstand, men ud fra en billighedsbetragtning vil indgreb efter § 19, der forårsager tab, altid udløse erstatning. Tilsvarende er tilfældet for krav stillet efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a til opfyldelse af indsatsplaner i forbindelse med drikkevandsbeskyttelsen.

Vurderingen af betydningen af de konkrete krav og af størrelsen af det økonomiske tab som følge heraf kan være vanskelig, idet en række parametre vil indgå heri. Der vil forekomme tilfælde, hvor det konkrete krav til driften kun indebærer en ubetydelig merudgift eller besvær ved driften, men som det vil være rimeligt at kompensere. Det foreslås derfor, at konkret fastsatte krav efter en billighedsbetragtning altid udløser erstatning for dokumenterede tab på samme måde, som det er tilfældet efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a.

Ligesom i sager om ekspropriation til naturgenopretning efter naturbeskyttelseslovens § 60 og erstatning for fredninger, kan afgørelse om erstatningsfastsættelsen påklages til Naturklagenævnet og Taksationskommissionen.”

Ejeren skal kunne godtgøre et tab.

Størrelsen af erstatningen for afgørelser om den nødvendige drift mv. skal fastsættes som et beløb, der svarer til nedgangen i ejendommens handelsværdi som følge af de restriktioner der fastsættes for driften.

Erstatningens størrelse skal fastsættes af Skov- og Naturstyrelsen centralt.

4.5 Ekspropriation

§ 23. Miljøministeren kan ekspropriere ejendom, når det er af væsentlig betydning at råde over ejendommen for at realisere Natura 2000-skovplanen.

Stk. 2. Ved gennemførelse af ekspropriation finder reglerne i naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, 2 og 4, § 43, § 44, stk. 1, 3 og 4, § 45, § 47 og § 49, stk. 2, tilsvarende anvendelse med de fornødne modifikationer, idet miljøministeren træder i stedet for fredningsnævnet.

Bemærkningerne til § 23:

”Bestemmelsen giver miljøministeren hjemmel til at ekspropriere ejendom, når det er af væsentlig betydning for at realisere Natura 2000-skovplanen. Bestemmelsen supplerer ministerens øvrige virkemidler i §§ 19 - 21 og § 24. Det forudsættes, at ekspropriation kun anvendes, når det er af afgørende betydning for opfyldelse af målsætningen for et område at erhverve ejendommen. Dette kan fx være tilfældet, når der er tale om at standse en større virksomhed eller begrænse denne i betydeligt omfang.”

5. Gennemførelse af beskyttelse indtil en Natura 2000-skovplan foreligger

§ 21. Indtil der foreligger en Natura 2000-skovplan, skal miljøministeren pålægge ejeren af en ejendom i eller udenfor de internationale naturbeskyttelsesområder den drift eller de andre foranstaltninger, der er nødvendige for at undgå forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for, hvis det ikke kan afvente vedtagelse af Natura 2000-skovplanen, og hvis en sådan forringelse eller forstyrrelse ikke kan afværges gennem aftaler eller på anden måde.

Stk. 2. En afgørelse efter stk. 1 gælder, indtil den afløses af en aftale efter § 18 eller en afgørelse efter § 19, dog højst i et år efter Natura 2000-skovplanens vedtagelse.

Bestemmelsen skal anvendes, hvis der er akut fare for ødelæggelse af naturværdier, som er beskyttet i henhold til direktiverne

Bemærkningerne til § 21:

”Beslutninger om indgreb i driften mv. i de internationale naturbeskyttelsesområder træffes normalt på grundlag af Natura 2000-skovplanen og de heri beskrevne nødvendige foranstaltninger (indsatsprogram).

...

Tilsvarende gælder efter forslaget § 21, hvor der kan være behov for et akut indgreb, inden planen er vedtaget i tilfælde, hvor aktiviteten vurderes i strid med habitatdirektivets artikel 6 at ville forringe habitatnaturtyperne eller levestederne for arterne eller væsentligt forstyrre de arter, som området er udpeget for. Det forudsættes, at truslen ikke kan afværges gennem aftale eller på anden måde. Det forudsættes, at pålægget også i disse tilfælde er tidsbegrænset.

Som nævnt under bemærkningerne til §§ 9 og 10 vil afgørelser efter §§ 20 og 21 gå forud for andre rettigheder, ejeren har efter loven, og der vil i forbindelse med afgørelserne også blive givet eventuelle nødvendige dispensationer.

Pålægget gives til ejeren af ejendommen. Det bemærkes, at der forud for en afgørelse efter § 21 skal foretages partshøring. Ejeren skal således dels have adgang til at komme med bemærkninger til sagen, dels gøres opmærksom på adgangen til aktindsigt efter forvaltningslovens § 19. Hvis ejendommen er lejet eller forpagtet ud, skal såvel ejer som lejer eller forpagter partshøres. Der kan klages over afgørelsen til Naturklagenævnet. Forbud og påbud kan normalt ikke gennemtvinges, før klagefristen er udløbet. Det foreslås derfor, at ministeren i disse særlig akutte situationer kan beslutte, at rettidig klage ikke skal have opsættende virkning. En sådan beslutning kan også påklages, men nævnet kan beslutte, at afgørelsen skal efterkommes, indtil nævnet eventuelt beslutter andet.

Et indgreb kan fx komme på tale, hvis en skovnaturtype ellers vil blive afdrevet eller fjernet, sprøjtet med pesticider eller gødsket, eller hvis der på anden måde vil blive udført aktiviteter, der kan ødelægge eller væsentligt forringe naturtypen eller levestedet. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 17, om at visse aktiviteter skal anmeldes, inden de foretages.”

Det forventes ikke at denne mulighed får stor betydning. Men den skønnes at være nødvendig, for at sikre, at myndighederne kan skrides ind i alle tilfælde, hvor der er fare for de naturtyper, levesteder og arter, som skal beskyttes i Natura 2000-områderne.

Bliver landsdelscentrene opmærksomme på sådanne forhold skal Naturområdet i den centrale styrelse kontaktes.

6. Klage

Afgørelser efter

- § 15, stk. 2 (fastsættelse af mål og foranstaltninger i Natura 2000-skovplaner)
- §§ 19 – 21 (afgørelser om pålæg til driften)

kan påklages til Naturklagenævnet af adressaten for afgørelsen og enhver, som i øvrigt har en individuel, væsentlig interesse i sagen samt af relevante foreninger og organisationer.

Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet v/den pågældende kredsrepræsentant samt foreninger og organisationer, som har anmodet om at få underretning, skal have underretning om afgørelsen.

Der henvises i øvrigt til notatet om klage.

Afgørelser efter § 23 om ekspropriation og § 24 om erstatning kan påklages efter reglerne i naturbeskyttelsesloven.